

Sygn. akt *XVII AmA 111/14*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Dariusz Dąbrowski</i>
Protokolant:	Sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa ***(...) Spółki Akcyjnej w W.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów***

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania powoda od decyzji częściowej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20 grudnia 2013 roku Nr (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję częściową w punkcie II.2 i II.3
2. zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie II.1 w ten sposób, że obniża karę pieniężną nałożoną na (...) Spółkę Akcyjną w W. do kwoty 772225 zł (siedemset siedemdziesiąt dwa tysiące dwieście dwadzieścia pięć złotych),
3. oddala odwołanie w pozostałym zakresie,
4. znosi wzajemnie koszty postępowania między stronami.

SSO Dariusz Dąbrowski

Sygn. akt XVII AmA 111/14

UZASADNIENIE

Decyzją częściową z dnia 20 grudnia 2013 roku Nr (...) pozwany - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

1. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. polegające na niepodawaniu w Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki (umową o kredyt konsumencki), co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) i nakazał zaniechanie jej stosowania,

2. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. polegające na podawaniu w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie pożyczki poprzez nieuwzględnienie w nim kosztu opłaty za obsługę w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171 poz. 1206) w zw. z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) i nakazał zaniechanie jej stosowania,

3. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. polegające na podawaniu w Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta poprzez nieuwzględnienie w niej kosztu opłaty za obsługę w domu, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171, poz. 1206) i nakazał zaniechanie jej stosowania,

4. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. polegające na podawaniu w Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu oraz w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171 poz. 1206) i nakazał zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. nałożył na (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. karę pieniężną w wysokości:

1. 1 544 450 zł (słownie: jeden milion pięćset czterdzieści cztery tysiące czterysta pięćdziesiąt złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I.1. sentencji niniejszej decyzji,

2. 4 633 349 zł (słownie: cztery miliony sześćset trzydzieści trzy tysiące trzysta czterdzieści dziewięć złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I.2. - I.3. sentencji niniejszej decyzji,

3. 6 177 798 zł (słownie: sześć milionów sto siedemdziesiąt siedem tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt osiem złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I.4. sentencji niniejszej decyzji.

III. Na podstawie art. 105 § 1 w zw. z art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 267) w zw. z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o

ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. umorzył jako bezprzedmiotowe postępowanie wszczęte w związku z podejrzeniem, że działanie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. polegające na podawaniu w Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego nieprawdziwej informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta poprzez nieuwzględnienie w niej odsetek, stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171, poz. 1206), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Powód - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. złożył odwołanie od przedmiotowej Decyzji, zaskarżając ją w całości. Powód wniósł w odwołaniu o uchylenie Decyzji w całości, ewentualnie o zmianę Decyzji w całości i stwierdzenie niestosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, zaś na wypadek nieuwzględnienia powyższego wniosku, ewentualnie o zmianę Decyzji w części, tj. w zakresie pkt II Decyzji poprzez wydatne zmniejszenie kar pieniężnych nałożonych na powoda, w każdym zaś razie o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów i zeznań świadków wymienionych w treści odwołania na okoliczności wskazane w treści odwołania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżonej Decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dowolność w zakresie ustaleń dotyczących praktyki powoda będącej podstawą Decyzji, a to poprzez:

(a) uznanie, że poszczególne elementy tej samej praktyki powoda tj. nieuwzględniania przez powoda kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej w całkowitym koszcie kredytu, w całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta oraz w rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania stanowią odrębne działania rynkowe, podlegające odrębnemu sankcjonowaniu;

(b) uznanie, że konsument został wprowadzony w błąd poprzez brak wskazania kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej w rubryce Formularza zatytułowanej: „Koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”, pomimo iż koszty te nie stanowią kosztów pożyczki, a jedynie koszt fakultatywnych usług dodatkowych oraz zostały wskazane w innym miejscu tego samego Formularza lub uwzględnione w zawieranej z konsumentem umowie.

2. Naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 i art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz. 715, ze zm.) w związku z art. 24 ust. 2 i art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że praktyka powoda polegająca na niepodawaniu kosztu opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej w rubryce formularza informacyjnego zatytułowanej „Koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” stanowi naruszenie wyżej wskazanych przepisów ustawy.

3. Naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206) w związku z art. 24 ust. 1 i art. 24 ust. 2 Ustawy UOKIK poprzez ich błędną wykładnię polegającą na:

a) uznaniu, że działanie powoda polegające na podawaniu w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie pożyczki poprzez nieuwzględnienie w nim kosztu opłaty za obsługę w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej stanowi nieuczciwą praktykę rynkową i narusza art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

b) uznaniu, że działanie powoda polegające na podawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta poprzez nieuwzględnienie w niej kosztu opłaty za obsługę w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej stanowi nieuczciwą praktykę rynkową i narusza art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

c) uznaniu, że działanie powoda polegające na podawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu oraz w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

4. Naruszenie art. 24 ust. 1 i art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że działania powoda opisane w punktach I.2., I.3. i I.4. Decyzji stanowią odrębne praktyki rynkowe powoda i powinny być odrębnie sankcjonowane.

5. Naruszenie art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym poprzez jego błędną wykładnię przejawiającą się posłużeniem się dla potrzeb Decyzji wadliwie określonym modelem przeciętnego konsumenta.

6. Naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu praktyk wskazanych w punktach I.1., I.2., I.3. i I.4. Decyzji za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów w sytuacji braku spełnienia przesłanki bezprawności działania.

7. Naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na dowolnym, wybiórczym posłużeniu się przesłankami mającymi wpływ na nałożenie oraz wymiar kary pieniężnej i w konsekwencji - na wymierzeniu kary rażąco wygórowanej.

8. Naruszenie art. 101 ust. 2 oraz art. 74 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 6 ust. 1 oraz ust. 3 pkt (a) Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 roku (Dz. U. z 1993 roku, nr 61, poz. 284 ze zm.) poprzez naruszenie prawa do obrony polegające na:

a) błędnym (zbyt ogólnym) sformułowaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w sprawie zakończonej Decyzją oraz

b) wydaniu Decyzji obejmującej zarzuty nieprzedstawione w ogóle lub przedstawione w niewystarczający sposób w postanowieniu o wszczęciu postępowania w sprawie zakończonej Decyzją.

Pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o:

1) oddalenie odwołania powoda,

2) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

3) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z załączonego arkusza kalkulacyjnego zapisanego na płycie CD na okoliczność sposobu obliczania wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, a także dopuszczenie dowodu z akt administracyjnych na okoliczności wskazane w uzasadnieniu odpowiedzi,

4) oddalenie wniosków dowodowych wskazanych w odwołaniu w zakresie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków.

Powód i pozwany złożyli załączniki do protokołu rozprawy z dnia 06 listopada 2017 r.

Powód w swoim załączniku wskazał, iż prawo polskie jak i prawo Unii Europejskiej dopuszczają możliwość istnienia usług dodatkowych, których koszt nie wchodzi w skład całkowitego kosztu kredytu - w celu uznania usługi za taką, której koszt nie wchodzi w skład całkowitego kosztu kredytu konieczne jest wystąpienie co najmniej jednej przesłanki:

a) koszt usługi nie jest znany lub;

b) poniesienie opłaty za usługę przez konsumenta nie jest niezbędne dla uzyskania kredytu.

Powód podniósł natomiast, iż w przypadku udzielanych pożyczek konsument uzyskiwał od Przedsiębiorcy stosowną informację i miał możliwość dokonania wyboru pomiędzy zawarciem umowy kredytowej wraz z usługą obsługi w domu albo bez takiej usługi. Tym samym wskazał, że wyrażenie przez konsumenta woli otrzymania usługi - obsługi domowej nie stanowiło warunku udzielenia kredytu przez kredytodawcę. Usługa - obsługi w domu stanowiła zatem usługę opcjonalną. Według powoda nie może być przy tym mowy o pozorności w odniesieniu do możliwości fakultatywnego skorzystania z usługi obsługi pożyczki w domu, bowiem konsument nie musiał w przypadku rezygnacji z tej usługi spełnić innych warunków bądź skorzystać z innych usług strony powodowej, aby uzyskać pożyczkę. Powód zaznaczył więc, że opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz usługę dostawy gotówki do domu klienta nie wchodzi w skład całkowitego kosztu kredytu, jako że odpowiadające tym opłatom usługi nie są niezbędne do uzyskania pożyczki, zgodnie z dyspozycją art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim.

Powód podkreślił, że kształt i treść formularza informacyjnego nie mogą być modyfikowane w żaden sposób przez kredytodawców, toteż w formularzu informacyjnym (pkt 2 rubryka „Termin i sposób wypłaty kredytu” oraz „Zasady i termin spłaty kredytu”) załączonym do akt sprawy, zawarta została informacja dot. dodatkowej opłaty przygotowawczej odnosząca się jedynie do opłaty za doręczenie i wypłacenie kredytu przez agenta, czyli znana w chwili wypłaty tegoż kredytu, opłata ta nie odnosi się natomiast do pozostałych opłat związanych z odbiorem rat kredytu z domu kredytobiorcy. Dodatkowa opłata przygotowawcza wskazana w rubryce „Termin i sposób wypłaty kredytu” nie mogła być, zdaniem powoda, zaliczona do kosztów, które konsument był zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, gdyż była to opłata ponoszona tylko i wyłącznie w przypadku, gdy konsument zdecydował się skorzystać z obsługi pożyczki w domu i stanowiła ona opłatę wyłącznie za jednorazową czynność doręczenia i wypłacenia przez agenta środków pieniężnych konsumentowi przy zawarciu umowy. Koszty obsługi w domu mogły bowiem ulec zmianie np. ze względu na zmniejszenie bądź zwiększenie liczby wizyt agenta w domu konsumenta.

Powód zaznaczył, że nie są kredytowane koszty związane z obsługą pożyczki w domu - odbiorem kolejnych rat od kredytobiorcy. Mając na uwadze niniejsze zwrócił uwagę, iż w formularzu informacyjnym w rubryce pn. „Termin i sposób wypłaty kredytu”, musi być zawarta informacja o sposobie wydania przedmiotu pożyczki poprzez wskazanie, że konsumentowi zostanie wypłacona kwota pożyczki pomniejszona o równowartość kredytowanych kosztów i opłat należnych w dniu zawarcia umowy pożyczki. Wskazał jednocześnie, że koszty i opłaty należne w dniu zawarcia umowy pożyczki, konsument może pokryć z własnych środków finansowych, praktyką jest jednak, że pokrywane są one ze środków pochodzących od kredytodawcy. Z uwagi na powyższe, powód podniósł, iż chcąc w sposób maksymalnie przejrzysty poinformować konsumenta o kosztach, które są kredytowane w przypadku wypłaty pożyczki w domu, musiał wskazać na wartość opłaty przygotowawczej dodatkowej związanej z doręczeniem i wypłatą środków finansowych na rzecz kredytobiorcy a opisanie jej było możliwe, według powoda, tylko i wyłącznie w rubryce pn. „Zasady i termin spłaty”, gdyż formularz informacyjny nie mógł podlegać żadnym przekształceniom przez kredytodawcę a opłata dodatkowa przygotowawcza nie mogła zostać zamieszczona m.in. w rubryce pn. „Obowiązek zawarcia umowy dodatkowej” lub „Koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/Pani ponieść w związku z umową o kredyt”, ponieważ nie stanowiła ona elementu obligatoryjnego do uzyskania pożyczki przez kredytobiorcę.

Powód wyraził też przekonanie, że zakwestionowane w Decyzji Prezesa UOKiK działania strony powodowej stanowią tę samą praktykę, występującą na różnych etapach kontraktowania tj. na etapie przedkontraktowym przy wypełnianiu obowiązków informacyjnych poprzez przekazanie konsumentowi formularza informacyjnego, w którym nie zostały wymienione koszty obsługi pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej, jako elementy całkowitego kosztu kredytu i na etapie zawierania umowy - poprzez obliczenie całkowitego kosztu kredytu, całkowitej kwoty do zapłaty

przez konsumenta oraz rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania bez uwzględnienia kosztów usługi obsługi pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej. Wywiódł więc, iż nie można twierdzić, że doszło do wielu naruszeń, skoro RRSO oraz całkowita kwota kredytu jak i całkowity koszt kredytu są ze sobą ściśle związane, a udzielanie informacji dot. RRSO nie jest możliwe bez zawarcia w jej treści pozostałych elementów.

Ponadto z daleko idącej ostrożności procesowej, gdyby Sąd uznał, że doszło jednak do wielu a nie jednego naruszenia przez powoda wskazał, że ze względu na istniejącą ścisłą współzależność między wszystkim wskazanymi powyżej kwestiami, rzutować to powinno na wymiar kary nałożonej na stronę powodową.

Z kolei w załączniku do protokołu rozprawy z dnia 06 listopada 2017 r. pozwany podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w Decyzji oraz w toku procesu, w tym w odpowiedzi na odwołanie w całości tak co do praktyk jak i nałożonych kar pieniężnych.

Pozwany wywiódł, iż fakt, że P. oferował konsumentom pożyczkę pakiet przelew, przy której nie było usług dodatkowych, nie świadczy o tym, że usługi te oferowane przy pożyczce pakiet gotówka miały charakter fakultatywny. Wręcz przeciwnie, w przypadku wyboru opcji pożyczki, w której zawarcie umowy pożyczki i otrzymanie gotówki jest możliwe już w dacie zawarcia umowy, w dniu kiedy przedstawiciel zjawia się w domu klienta, było obwarowane opcją usług dodatkowych i obciążane dodatkowymi opłatami (opłata za obsługę w domu tj. odbiór rat w domu klienta i dodatkowa opłata przygotowawcza za doręczenie gotówki do domu klienta). Wobec powyższego pozwany podniósł, iż w świetle przepisów prawa oraz okoliczności faktycznych w sprawie, błędne i pozbawione racji są twierdzenia powoda, że opłaty związane z usługą obsługi w domu nie powinny być uwzględniane w formularzu informacyjnym w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”, że nie powinny być uwzględniane w umowie w informacji o całkowitym koszcie pożyczki (tj. poprzez nieuwzględnienie w koszcie pożyczki kosztu opłaty za obsługę w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej, że nie powinny być uwzględniane w całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta (tj. poprzez nieuwzględnienie w całkowitej kwocie do zapłaty kosztu opłaty za obsługę w domu).

Pozwany podkreślił także, iż ustawodawca nałożył na firmy pożyczkowe ściśle określone pisemne obowiązki informacyjne, określony pisemny sposób prezentacji produktu i informowania o warunkach oferty, w tym o kosztach. Zarzuty postawione powodowi dotyczą więc naruszeń na gruncie przepisów prawa ustawy o kredycie konsumenckim i obowiązków z niej wynikających - nie na poziomie relacji ustnej pomiędzy pracownikiem P. a klientem, ale „relacji pisemnej” pomiędzy tymi stronami. Zatem według pozwanego przeprowadzone dowody z zeznań świadków pozostają w pośrednim związku ze sprawą, co jak podał, powód przyznał stwierdzając, iż „nie jest możliwe opieranie się na zeznaniach świadków dotyczących rozmów telefonicznych w odniesieniu do zarzutów Prezesa UOKiK, które dotyczą relacji pisemnych. Pozwany zwrócił jednak uwagę, iż skoro powód w odwołaniu podnosił wielokrotnie, iż w trakcie rozmowy telefonicznej pracownik działu obsługi klienta udzielał informacji o wszystkich kosztach pożyczki, pełnych informacji na temat procedury składania wniosku o pożyczkę, jak też o możliwości skorzystania z usług dodatkowych, to dowody z zeznań świadków M. K. i W. H., którzy zeznali, że na etapie rozmów telefonicznych dzwoniący potencjalni klienci nie są informowani przez pracowników call center o opłatach dodatkowych zaprzeczyły powyższym teom powoda wskazywanym w odwołaniu od decyzji. Pozwany podniósł, iż z zeznań świadków pracowników P. wynika w sposób spójny i kompletny, że pracownicy P. w trakcie rozmów sprzedażowych przez telefon nie informowali o usługach dodatkowych klientów.

Pozwany zajął także stanowisko, iż powód dopuścił się 4 praktyk, każda związana jest z naruszeniem oddzielnego przepisu ustawy o kredycie konsumenckim, nie ma zatem mowy o wielokrotnym sankcjonowaniu tego samego czynu. Każdy z nich mógłby być popełniony oddzielnie, każdy ma też inny charakter, choć naruszenia są wynikiem jednego błędnego założenia odnośnie nieuwzględniania kosztów dodatkowych kredytu.

Poza tym w kwestii zarzutu naruszenia prawa do obrony polegającym na błędnym (zbyt ogólnym) sformułowaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w sprawie zakończonej Decyzją oraz wydaniu Decyzji obejmującej zarzuty nieprzedstawione w ogóle lub przedstawione w niewystarczający sposób w postanowieniu o wszczęciu postępowania,

pozwany wskazał na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 26 września 2017 r. w sprawie o sygn. akt III SK 40/16, w którym Sąd ten uznał m.in., iż w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (a także postępowania antymonopolowego) może dochodzić do modyfikacji postanowienia o wszczęciu postępowania, doprecyzowywania. Bezwzględne związanie organu treścią postanowienia o wszczęciu postępowania, rozumiane jako zakaz jego faktycznej bądź prawnej zmiany oraz obowiązek powielenia w sentencji decyzji całej pierwotnej treści postanowienia o wszczęciu postępowania nie jest konieczne ani do uczynienia zadość obowiązkowi ciążącemu na Prezesie Urzędu na mocy art. 74 uokik, ani do zapewnienia respektowania w toku postępowania administracyjnego standardów ochrony praw przedsiębiorców wynikających ze specyfiki kar pieniężnych, jakie mogą zostać nałożone w decyzji kończącej takie postępowanie.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. jest spółką prawa handlowego wpisaną do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem (...). Przedmiotem działalności Spółki są m.in. pozostałe formy udzielania kredytów oraz pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (dowód: k. 63- 78 akt sąd.).

Spółka udziela pożyczek z obsługą w domu w wysokości: od 300 zł do 3000 zł na okres 30 tygodni, w wysokości od 300 zł do 4000 zł na okres 45 tygodni, w wysokości od 500 zł do 5000 zł na okres 60 tygodni oraz w wysokości od 3000 zł do 7000 zł na okres 90 tygodni (dowód: k. 24 akt adm.).

(...) S.A. udziela konsumentom pożyczek na obszarze całej Polski (dowód: k. 24 akt adm.).

Przy zawieraniu z klientami, będącymi konsumentami umów o pożyczkę Spółka posługuje się wzorcami umownymi w rozumieniu art. 384 k.c. zatytułowanymi: Umowa pożyczki pieniężnej - pakiet gotówka, Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego (pakiet gotówka), Umowa pożyczki pieniężnej - pakiet przelew, Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego (pakiet przelew), Wniosek o pożyczkę, Wniosek o pożyczkę (pilot, stosowany w 6 oddziałach Spółki). (...) S.A. posługuje się również tabelami opłat zatytułowanymi m.in.: Pakiet gotówka pożyczka 30-tygodniowa, Pakiet gotówka pożyczka 45-tygodniowa, Pakiet gotówka pożyczka 60-tygodniowa, Pakiet gotówka pożyczka 90-tygodniowa (dowód: k. 24, 27 akt adm.).

Ww. wzorce umowne (...) S.A. stosuje od dnia 17 września 2012 r. (dowód: k. 24 akt adm.).

Spółka przekazała Prezesowi UOKIK dziesięć umów pożyczki zawartych w dniu 15 stycznia 2013 r. w oparciu o ww. wzorce umowne, w tym: osiem Umów pożyczki pieniężnej - pakiet gotówka oraz dwie Umowy pożyczki pieniężnej - pakiet przelew wraz z Formularzami informacyjnymi dotyczącymi kredytu konsumenckiego do każdej z umów (dowód: k. 27 akt adm.).

Spółka oferuje konsumentom pożyczki z dwoma metodami jej obsługi tj.: z obsługą pożyczki w domu - Spółka dostarcza gotówkę i odbiera kolejne raty w domu konsumenta za co pobierane są dodatkowe opłaty: opłata obsługi pożyczki w domu oraz dodatkowa opłata przygotowawcza (pakiet gotówka); bez obsługi pożyczki w domu - wypłata i spłata pożyczki odbywa się przelewem na konto (pakiet przelew). Dlatego P. posługuje się dwoma rodzajami formularza osobnym dla „pakietu gotówka” i osobnym dla „pakietu przelew”, jak też dwoma formularzami umów odmiennie regulującymi sytuację konsumenta dla „pakietu gotówka” i dla pakietu przelew”.

Pakiet gotówka:

Pkt 2 zdanie 3 umowy pakiet gotówka:

Pożyczkodawca udostępnia kwotę pożyczki brutto ...całkowitą kwotę pożyczki przekazuje klientowi jednorazowo, przy podpisaniu umowy w jego miejscu zamieszkania, (...). Wypłaty Całkowitej kwoty pożyczki dokona Przedstawiciel.”

Oświadczenie klienta przed podpisami:

„Potwierdzam, że otrzymałem/am w gotówce kwotę złotych, którą osobiście przeliczyłem”.

Pakiet przelew:

Pkt 2 Umowy pakiet przelew:

„Klient składa Pożyczkodawcy, za pośrednictwem Przedstawiciela, Wniosek o pożyczkę „Wniosek”, w którym wskazuje, m.in. kwotę, i okres pożyczki jakimi jest zainteresowany, wraz z dwoma egzemplarzami Umowy podpisanymi przez siebie, po uprzednim zapoznaniu się z treścią tych dokumentów.

Pkt 3 Umowy pakiet przelew:

„Pożyczkodawca, o ile akceptuje warunki pożyczki podpisuje umowę i odsyła Klientowi 1 egzemplarz podpisanej umowy. W przypadku nieodesłania w przeciągu 12 dni od daty wysłania wniosku o pożyczkę przez Klienta podpisanego przez Pożyczkodawcę 1 egzemplarza umowy i nieprzelanie Klientowi Całkowitej kwoty pożyczki, Umowę uważa się za niezawartą, a klient przestaje być związany ofertą zawarcia umowy.”

Klient dokonujący wyboru pakietu gotówka ma możliwość uzyskania pożyczki w domu klienta w momencie wizyty przedstawiciela już przy podpisywaniu umowy i otrzymuje gotówkę od ręki. W pakiecie gotówka przedstawiciel P. w trakcie wizyty w domu przedstawia ofertę, ocenia zdolność kredytową klienta, podpisuje umowę i przekazuje pieniądze z tytułu zawartej umowy pożyczki. W przypadku jednak wyboru w trakcie wizyty przedstawiciela P. w domu klienta pakietu przelew, przedstawiciel jedynie przyjmuje wniosek o pożyczkę i 2 egzemplarze umowy podpisanej przez klienta. Następnie przedstawiciel przekazuje dokumentację w sprawie do biura P., gdzie dopiero pożyczkodawca dokonuje analizy wniosku, zdolności kredytowej i podejmuje decyzję dotyczącą przyznania pożyczki, bądź też podejmuje decyzję o jej nieprzyznaniu. Klient może oczekiwać do 12 dni na akceptację umowy. W przypadku niewyrażenia chęci zawarcia umowy przez pożyczkodawcę klient dowiaduje się o tym takcie poprzez milczący brak akceptacji i niewykonania w terminie umownym odesłania egzemplarza umowy i nieprzekazania środków na rachunek klienta.

(dowód: przykładowo k. 27 (152 - 155, 162-162 i następne umowy w pakiecie gotówka, 207-210 umowa w pakiecie przelew, k. 15 (28-29) memorandum do pracowników działu administracji, zeznania świadków)

W czasie kontaktu telefonicznego przed przedstawieniem Formularza informacyjnego konsumentowi, dzwoniący potencjalni klienci nie byli informowani przez pracowników lub pośredników (...) S.A. o opłatach dodatkowych. Kontakt służył pozyskaniu klienta, a później przekazywany przedstawicielowi terenowemu. Powyższe potwierdziła także słuchana w charakterze strony A. K. – członek zarządu powoda (dowód: zeznania świadków M. K. k. 298-299 i W. H. k. 305-306, oraz strony A. K. k. 352)

W Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego (pakiet gotówka) (...) S.A. nie podaje w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki.

W Umowach pożyczki pieniężnej - pakiet gotówka (...) S.A. w całkowitym koszcie pożyczki nie uwzględnia kosztu opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej.

W Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego (pakiet gotówka), jak również w Umowach pożyczki pieniężnej - pakiet gotówka, w całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta Spółka nie uwzględnia kosztu opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej. (...) S.A. wlicza odsetki do całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta.

Ponadto Spółka deklaruje niższy, niż faktycznie wynosi, wskaźnik rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

Delegatura UOKiK w W. wszczęła w dniu 19 czerwca 2013 r. wobec (...) S.A. postępowanie w związku z podejrzeniem, iż:

I. niepodawanie w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową kredytu, może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

II. podawanie w formularzu informacyjnym nieprawdziwej informacji o całkowitej kwocie do zapłaty poprzez nieuwzględnienie w niej kosztu opłaty za obsługę w domu oraz odsetek może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171, poz. 1206) a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

III. podawanie nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171 poz. 1206) a w konsekwencji naruszać art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

IV. podawanie nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie kredytu poprzez nieuwzględnienie w nim kosztu opłaty za obsługę w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171 poz. 1206) w zw. z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji konsumentów,

V. stosowanie opłaty za obsługę w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VI. stosowanie dodatkowej opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VII. stosowanie opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

(dowód: k. 2- 5 akt adm.)

Pismem z dnia 20 czerwca 2013 r. Spółka została zawiadomiona o wszczętym postępowaniu. Prezes Urzędu zwrócił się do (...) S.A. o ustosunkowanie się do zarzutów przedstawionych w sentencji postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania (dowód: k. 6- 8 akt adm.).

W odpowiedzi na zawiadomienie Prezesa Urzędu, Spółka w piśmie z dnia 11 lipca 2013 r. odniosła się do postawionych zarzutów (dowód: k. 10- 15 akt adm.).

Prezes Urzędu postanowieniem z dnia 09 października 2013 r. zaliczył w poczet dowodów część dokumentów przekazanych przez (...) S.A. w ramach postępowania wyjaśniającego o sygn. (...), o czym zawiadomił Spółkę pismem z dnia 09 października 2013 r. (dowód: k. 23, 24, 27, 31, 34, 37 akt adm.).

Prezes UOKiK wezwał dodatkowo (...) S.A. do przekazania informacji i dokumentów, niezbędnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (dowód: k. 37- 39 akt adm.).

(...) S.A. pismem z dnia 16 października 2013 r. udzielił odpowiedzi na ww. wezwanie (dowód: k. 41- 42 akt adm.).

W toku postępowania (...) S.A. przekazał również zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2012 (CIT-8) (dowód: k. 43- 44 akt adm.).

Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Delegatury UOKiK w W. (dowód: k. 46 akt adm.).

Spółka skorzystała z prawa do zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy (dowód: k. 50, 52 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd w oparciu o dowody zgromadzone w toku postępowania administracyjnego i sądowego. Treść dokumentów zgromadzonych w trakcie postępowania nie była kwestionowana przez strony. Sąd przesłuchał także w trakcie postępowania świadków M. K. k. 298-299 i W. H. k. 305-306 – pracowników Spółki, oraz w charakterze strony A. K. k. 352 – członka zarządu Spółki. Sąd uznał ich zeznania za wiarygodne, ich zeznania znalazły potwierdzenie w treści dokumentów zgromadzonych w sprawie.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne co do pkt I decyzji i w tej części podlegało oddaleniu. Sąd uznał zaś za skuteczne odwołanie co do kar nałożonych na powoda i w tej części zmienił zaskarżoną decyzję.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że co do zasady Sąd w pełni podziela zapatrywania Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na fakt popełnienia przez przedsiębiorcę deliktów opisanych w skarżonej decyzji. Zdaniem Sądu powód przekazywał konsumentom w sposób niezgodny z ustawą o kredycie konsumenckim bądź w sposób wprowadzający w błąd informacje w formularzu informacyjnym oraz w umowie pożyczki z obsługą w domu. Głównym celem Formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego jest umożliwienie konsumentowi efektywnego porównania warunków oferty pożyczek przedstawianych przez przedsiębiorców. W przypadku wyboru opcji pożyczki oferowanej przez powoda, w której zawarcie umowy pożyczki i otrzymanie gotówki jest możliwe już w dacie zawarcia umowy, w dniu kiedy przedstawiciel zjawia się w domu klienta, było obwarowane opcją usług dodatkowych i obciążane dodatkowymi opłatami (opłata za obsługę w domu tj. odbiór rat w domu klienta i dodatkowa opłata przygotowawczą za doręczenie gotówki do domu klienta). Dlatego też Sąd w pełni podziela stanowisko pozwanego, iż błędne i pozbawione racji są twierdzenia powoda, że opłaty związane z usługą obsługi w domu nie powinny być uwzględniane w formularzu informacyjnym w rubryce koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”, że nie powinny być uwzględniane w umowie w informacji o całkowitym koszcie pożyczki (tj. poprzez nieuwzględnienie w koszcie pożyczki kosztu opłaty za obsługę w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej, że nie powinny być uwzględniane w całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów odwołania to stwierdzić należy, że Sąd nie znalazł podstaw do ustalenia, aby Urząd naruszył wydając skarżoną decyzję art. 13 ust. 1 pkt 10 i art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim w zw. z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Podstawą tego zarzutu stała się teza powoda o nieprawidłowej

implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. U. UE L z dnia 22 maja 2008 r.), wprowadzonej do prawa krajowego ustawą z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.).

Dyrektywa jest specyficznym aktem prawnym Wspólnoty, zdefiniowanym w art. 288 Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (2012/C 326/01), jako akt prawny organów Wspólnoty, spełniający łącznie następujące przesłanki: jest adresowany do państw członkowskich, prawnie wiążący odnośnie wskazanych celów i pozostawiający organom państwa członkowskiego swobodę w doborze form i metod (realizacji celów). Państwo członkowskie jest obowiązane do wykonania dyrektywy w drodze ustanowienia przepisów prawa wewnętrznego. Bezpośredni skutek dyrektywy, a tym samym możliwość jej bezpośredniego stosowania uzależniona jest od zaistnienia trzech warunków: braku wykonania lub nienależytego wykonania dyrektywy w określonym w niej terminie przez Państwo Członkowskie; wykazania, że jej przepisy są precyzyjne i bezwarunkowe oraz wykazanie, że z dyrektywy wynikają prawa jednostki wobec państwa.

Niewątpliwie zapisy Dyrektywy zostały wprowadzone do prawa krajowego ustawą o kredycie konsumenckim, tak więc przesłanka braku jej wykonania nie wystąpiła. Natomiast pomiędzy stronami postępowania powstał spór dotyczący rozumienia i prawidłowości implementacji pkt 19 i 22 preambuły Dyrektywy. Zgodnie z pkt 19: „W celu umożliwienia konsumentom podejmowania decyzji przy pełnej znajomości faktów powinni oni przed zawarciem umowy o kredyt otrzymać odpowiednie informacje na temat warunków i kosztów kredytu oraz swoich zobowiązań, które konsument może zabrać ze sobą i je rozważyć. W celu zapewnienia możliwie największej przejrzystości i porównywalności ofert takie informacje powinny w szczególności zawierać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania mającą zastosowanie do danego kredytu, określaną w całej Wspólnocie w taki sam sposób. Ponieważ wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania może na tym etapie być przedstawiona jedynie w formie przykładu, taki przykład powinien być reprezentatywny. Dlatego powinien on, na przykład, odnosić się do średniego okresu kredytowania i całkowitej kwoty kredytu przyznanego na podstawie danego rodzaju rozważanej umowy o kredyt i – jeśli znajduje to zastosowanie – do nabywanych towarów. Przy określaniu reprezentatywnego przykładu powinna zostać również uwzględniona częstotliwość występowania określonych rodzajów umów o kredyt na konkretnym rynku. W odniesieniu do stopy oprocentowania, częstotliwości rat i kapitalizacji odsetek kredytodawcy powinni przyjmować zwykle stosowaną przez siebie metodę obliczeniową dla odnośnego kredytu konsumenckiego.” Pkt 22 stanowi zaś, że: „Państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymywania lub wprowadzania krajowych przepisów zakazujących kredytodawcy żądania od konsumenta w związku z umową o kredyt otwarcia rachunku bankowego lub zawarcia umowy o świadczenie innej usługi dodatkowej, lub ponoszenia kosztów takich rachunków bankowych lub innych usług dodatkowych, lub wnoszenia za nie opłat. W państwach członkowskich, w których dopuszcza się takie łączone oferty, konsumenci powinni być informowani przed zawarciem umowy o kredyt o wszelkich dodatkowych usługach, które są niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. Koszty takich usług dodatkowych powinny być ujmowane w całkowitym koszcie kredytu lub, jeżeli wysokość kosztów nie może zostać ustalona z góry, konsumenci powinni otrzymywać na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt odpowiednie informacje o występowaniu takich kosztów. Przyjmuje się, że kredytodawca posiada wiedzę na temat kosztów usług dodatkowych, które sam lub w imieniu strony trzeciej oferuje konsumentowi, chyba że ich cena zależy od konkretnych cech konsumenta lub jego sytuacji”.

Powyższe przepisy jednoznacznie wskazują, że na podmiocie udzielającym pożyczek leży obowiązek zapewnienia konsumentowi umożliwienia podjęcia decyzję o zaciągnięciu zobowiązania przy pełnej znajomości faktów, a więc posiadając informacje na temat warunków i kosztów pożyczki oraz swoich zobowiązań. Powyższe miało zostać zapewnione poprzez stworzenie stosowanego formularza informacyjnego. Wynikający z Dyrektywy obowiązek przygotowania odpowiedniego Standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego, znalazł w ustawie krajowej odzwierciedlenie w Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego. Sąd stoi na stanowisku, że wprowadzony ustawą formularz odpowiada założeniom Dyrektywy.

Powód podnosił jednakże, że celem formularza informacyjnego w odniesieniu do kosztów nie jest poinformowanie konsumenta o wszystkich kosztach jakie mogą mieć związek z zawartą umową o kredyt, lecz jedynie o kosztach niezbędnych do uzyskania kredytu. Nie sposób się z powyższym zgodzić. Pkt 22 preambuły jednoznacznie stanowi, że „(...) konsumenci powinni być informowani przed zawarciem umowy o kredyt o wszelkich dodatkowych usługach, które są niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. Koszty takich usług dodatkowych powinny być ujmowane w całkowitym koszcie kredytu lub, jeżeli wysokość kosztów nie może zostać ustalona z góry, konsumenci powinni otrzymywać na etapie poprzedzającym zawarcie umowy o kredyt odpowiednie informacje o występowaniu takich kosztów (...)”. Celem Formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego jest umożliwienie konsumentowi efektywnego porównania warunków oferty pożyczek w każdym z krajów członkowskich Unii Europejskiej. Cel ten nie zostanie jednakże osiągnięty, jeżeli konsument nie ma zapewnionych odpowiednich warunków do porównania ofert pożyczek już nawet na poziomie jednego przedsiębiorcy. Sąd podziela stanowisko pozwanego, który wskazał, że konsument, w oparciu o stosowany przez powoda formularz, nie mógł dokonać rzetelnego porównania pożyczki w „pakiecie gotówka” z pożyczką w „pakiecie przelew” znajdujących się w ofercie Spółki, nie mówiąc o pożyczkach udzielanych przez innych przedsiębiorców. Mimo różnic w kosztach uzyskania pożyczki w obu pakietach, rubryka „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” w każdym z nich wypełniana jest w ten sam sposób. Formularz powinien być wypełniony w sposób pełny, spójny, niesprzeczny, przejrzysty i jednoznaczny, aby konsument miał dokładną informację na temat wysokości kosztów związanych z zaciągniętym zobowiązaniem, gdyż tylko w ten sposób może zostać osiągnięty cel ustawodawcy europejskiego i krajowego w zakresie możliwości porównywania ofert kredytów konsumenckich/pożyczek zarówno na rynku krajowym, jak i całej Unii Europejskiej. Brak wskazania w formularzu „pakiet gotówka” opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej prowadzić może tylko i wyłącznie do wniosku, że konsument nie jest przez powoda poinformowany o kosztach uzyskania pożyczki w faktycznej wysokości, a co za tym idzie cel wynikający z Dyrektywy nie jest realizowany, a przepisy prawa krajowego są przez powoda naruszane.

Dalej powód zarzuca naruszenie art. 5 Dyrektywy poprzez jej nieprawidłową – rozszerzającą implementację do prawa krajowego. Art. 5 pkt k) Dyrektywy wskazuje na obowiązek poinformowania konsumenta, „o ile taki istnieje, zawarcia umowy dotyczącej usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, w szczególności ubezpieczenia, w przypadku gdy zawarcie takiej umowy jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach.” Zgodnie zaś z art. 13 ust. 1 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim należy podać konsumentowi „w odpowiednich przypadkach, informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności o odsetkach, prowizjach, marżach, opłatach, w tym opłatach za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których są zapisywane zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, łącznie z opłatami za korzystanie z instrumentów płatniczych zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, oraz kosztach usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki, na jakich koszty te mogą ulec zmianie”.

Nie sposób zgodzić się z twierdzeniem, aby powyższy zapis ustawy krajowej wynikał z nieprawidłowej implementacji Dyrektywy. Jak słusznie wskazał pozwany dotychczasowe stanowisko Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości powołuje się na konieczność doprowadzenia do osiągnięcia przez dyrektywy rezultatów, określonych w art. 249 TWE (obecnie 288) wprost odwołuje się w do potrzeby zapewnienia efektywności przepisom dyrektyw. Dlatego też brak postanowień ustawy w zapisie Dyrektywy nie stanowi o błędnej implementacji. Tym bardziej, że odpowiednie rubryki formularza zawartego w Dyrektywie nie różnią się od formularza wskazanego w prawie krajowym. Powód nie wykazał, aby zapis art. 13 ust. 1 pkt 10 ustawy krajowej był niezgodny z celem dyrektywy, a jak wskazano jest spójny z załącznikiem nr 2.

Mając powyższe na uwadze Sąd stoi na stanowisku, że brak jest podstaw do przyjęcia, iż Dyrektywa 2008/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady została nieprawidłowo implementowana do prawa polskiego w części wskazanej przez powoda.

Nie można również zgodzić się z zarzutami powoda, który twierdził, że praktyka polegająca na niepodawaniu kosztu opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej w rubryce formularza informacyjnego „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” nie stanowi naruszenia przepisów o art. 13 i 14 ustawy o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią art. 14 ust. 1 ustawy „Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy”. Rubryka, w której według pozwanego nieprawidłowo powód wypełnił niezbędne dane, powinna zostać wypełniona danymi dotyczącymi kosztów, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową pożyczki. Konsument, który decyduje się na zaciągnięcie pożyczki w „pakiecie gotówka”, zobowiązany jest ponieść koszty usługi obsługi pożyczki w domu. Zostało to potwierdzone także przez świadków słuchanych przez Sąd, a wskazanych przez powoda. Zdaniem Sądu jest to usługa związana z umową pożyczki. W okresie objętym decyzją nie można było zawrzeć umowy w „pakiecie gotówka” bez poniesienia kosztów opłaty za obsługę w domu, jak również dodatkowej opłaty przygotowawczej. Tym samym Sąd podziela stanowisko pozwanego, że powinno to zostać uwidocznione w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” Formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego.

Dlatego też Sąd uznał, że Prezes Urzędu nie naruszył art. 13 ust. 1 pkt 10 i art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim wydając skarżoną Decyzję.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu dotyczącego naruszenia art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, to także należy wskazać, że nie są to zarzuty prawidłowe. Sąd w pełni podziela stanowisko zaprezentowane w Decyzji przez Organ, który wykazał, że powód naruszył wskazane przepisy, co prowadziło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Całkowity koszt pożyczki to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane pożyczkodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania pożyczki – z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Jak już wskazano Sąd stoi na stanowisku, że opłata za obsługę w domu oraz dodatkowa opłata przygotowawcza była usługą dodatkową, bez której niemożliwe było zawarcie pożyczki w „pakiecie gotówka”. Przeprowadzone postępowanie dowodowe jednoznacznie wskazało, że były to koszty, które konsument musiał ponieść, aby taką umową pożyczki zawrzeć. Sąd podziela stanowisko pozwanego, że koszt opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej stanowią koszty usług dodatkowych zgodnie z art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim - poniesienie tych dodatkowych kosztów było bowiem niezbędne dla uzyskania pożyczki w „pakiecie gotówka”. Konsument wybierający tę opcję pożyczki zmuszony był ponieść te koszty, a zatem są one nierozzerwalnie związane z pożyczką. Zawarcie umowy pożyczki w „pakiecie gotówka” nie jest możliwe bez poniesienia kosztów usług dodatkowych. Stąd też, gdy umowa przewiduje obowiązek zapłaty opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz koszt dodatkowej opłaty przygotowawczej, to - ponieważ poniesienie tych opłat jest konieczne do zawarcia tej konkretnej umowy w „pakiecie gotówka” - opłaty te powinny zostać uwzględnione w całkowitym koszcie pożyczki.

Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym - praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Natomiast zgodnie z treścią art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 za praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji.

Przyjęcie przez Sąd, za Prezesem UOKiK, że opłata za obsługę w domu oraz dodatkowa opłata przygotowawcza była usługą dodatkową, bez której niemożliwe było zawarcie pożyczki w „pakiecie gotówka”, musi nieść za sobą konkluzję, że nie uwzględnianie tych opłat w formularzu i nie przekazywanie ich konsumentom w sposób określony przepisami ustawy o kredycie konsumenckim stanowi nieuczciwą praktykę rynkową. Brak powyższych danych prowadziło do

tego, że Spółka podawała nieprawdziwe informacje o całkowitym koszcie pożyczki, całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta oraz wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Obowiązek rzetelnego informowania konsumentów o oferowanym i sprzedawanym towarze (także pożyczce czy kredycie), obowiązuje przez wszystkie etapy kontaktu przedsiębiorcy z klientem – od reklamy i oferty po zawarcie umowy. Nieprzedstawienie rzeczywistych kosztów pożyczki jest sprzeczne z dobrym obyczajem, a także wprowadza w błąd konsumenta, który jest w ten sposób pozbawiony możliwości porównania podobnych ofert znajdujących się w danym czasie na rynku.

W tym miejscu należy odnieść się do zarzutu naruszenia art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, a dotyczącym posłużenia się przez pozwanego dla potrzeb skarżonej Decyzji wadliwym modelem przeciętnego konsumenta. Prezes UOKiK ocenił przeciętnego konsumenta jako konsumenta dostatecznie dobrze poinformowanego, uważnego i ostrożnego, co niewątpliwie jest zgodne z modelem przyjętym w orzecznictwie europejskim. Nie można się zgodzić z założeniem przedstawionym w odwołaniu, że model ten dotyczy konsumenta jako człowieka absolutnie niedojrzałego, głupiego i niebezpiecznie nieuważnego. Wiedza przeciętnego konsumenta nie jest kompletna i profesjonalna, a z całą pewnością nie można od niego oczekiwać, aby przy każdej ofercie pożyczki dokona on samodzielnie weryfikacji prawidłowego skalkulowania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz czy całkowity koszt pożyczki i całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta w rzeczywistości uwzględniają wszystkie koszty związane z pożyczką. Właśnie po to zostały wprowadzone przepisy Dyrektywy, implementowanej do prawa krajowego, aby konsument miał zapewnione rzetelne podstawy dla przeprowadzenia porównań warunków pożyczki oferowanych przez różne podmioty. Dlatego tak istotne jest, aby pożyczkodawcy konstruowali formularze informacyjne oraz umowy pożyczki w sposób zapewniający zgodność ich treści z obowiązującymi przepisami prawa. Dla przeciętnego konsumenta prawidłowo opisanego przez Prezesa UOKiK stworzono warunki do oceny, które z przedstawionych dla niego propozycji pożyczki będzie bardziej korzystne. Brak wszystkich danych i przedstawianie nieprawdziwych danych, jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie ma wpływ na postrzeganie i ocenę oferty strony powodowej przez przeciętnego konsumenta.

Mając powyższe na uwadze należy wskazać, że Prezes UOKiK prawidłowo ustalił, że nieprzedstawienie rzeczywistych kosztów oferowanej pożyczki w „pakiecie gotówka” narusza przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, co prowadzi do dopuszczenia się przez powoda deliktu wskazanego w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Co do kolejnego zarzutu, w którym powód podnosił naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez uznanie działań powoda opisanych w decyzji za odrębne praktyki rynkowe to także jest to zarzut nieprawidłowy. Brak jest zdaniem Sądu podstaw do przyjęcia, iż fakt, że całokształt relacji kontraktowych między powodem a indywidualnym konsumentem obejmował jeden stosunek zobowiązaniowy przesądza o tym, że wszystkie godzące w prawa konsumentów zachowania powoda związane z nawiązaniem, treścią i kontekstem przedmiotowej więzi zobowiązaniowej należy traktować jako jedno naruszenie. Także fakt, iż określone zachowania mieszczą się w rodzaju praktyk, których zakaz dopuszczania się wynika z jednego przepisu nie pozbawia ich indywidualnej tożsamości. Każda z praktyk wskazanych w zaskarżonej decyzji posiada własną tożsamość i za każde z tych zachowań może zostać nałożona odrębna kara. Każde ze wskazanych zachowań posiada bezprawny charakter samoistnie nawet gdyby pozostałe zachowania nie miały miejsca. Podobne zdanie wyraził Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 czerwca 2017 roku wydanego w sprawie VI ACa 199/16 – Sąd Okręgowy w pełni zapatrywanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie podziela.

Sąd nie podzielił także zdania powoda, który wskazał, że Prezes Urzędu naruszył swoim postępowaniem art. 101 ust. 2 oraz art. 74 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 6 ust. 1 oraz ust. 3 pkt (a) Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 roku (Dz. U. z 1993 roku, nr 61, poz. 284 ze zm.) poprzez naruszenie prawa do obrony polegające na błędnym (zbyt ogólnym) sformułowaniu postanowienia o wszczęciu postępowania w sprawie zakończonej Decyzją oraz wydaniu Decyzji obejmującej zarzuty nieprzedstawione w ogóle lub przedstawione w niewystarczający sposób w postanowieniu o wszczęciu postępowania w sprawie zakończonej Decyzją.

Zgodnie z treścią art. 101 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i zawiadamia o tym strony. Prezes UOKiK postanowieniem z dnia 19 czerwca 2013 r. wszczął postępowanie, o czym zawiadomił (...) S.A. pismem z dnia 20 czerwca 2013 r., jednocześnie zwracając się do Spółki o ustosunkowanie się do zarzutów (dowód: k. 2 - 8 akt administracyjnych). Zgodnie z ustalonym stanem faktycznym przedsiębiorca pismem z dnia 11 lipca 2013 r. odniósł się do wszystkich postawionych w sentencji postanowienia o wszczęciu postępowania zarzutów. W trakcie postępowania, co było podkreślane przez obie strony, Spółka czynnie w nim uczestniczyła, a uprawnienia wynikające z treści art. 50 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie było w żaden sposób ograniczane przez Urząd. Zgodzić się należy z pozwanym, że treść pism Przedsiębiorcy kierowanych w toku postępowania do Prezesa Urzędu wskazuje na pełne zrozumienie zarzutów w zakresie stosowania praktyk uznanych za naruszające zbiorowe interesy konsumentów, a następnie sformułowanych w pkt. 1.1. – 1.4. sentencji Decyzji. Zdaniem Sądu zarzuty postawione w postanowieniu o wszczęciu postępowania zostały sformułowane na tyle precyzyjnie, że przedsiębiorca mógł podjąć konieczną i skuteczną obronę. Pisma składane przez powoda w trakcie postępowania administracyjnego jednoznacznie wskazują, że przedsiębiorca wiedział o jaki formularz informacyjny chodzi oraz o jaką część współpracy z konsumentem chodzi Urzędowi. Z sentencji postanowienia jednoznacznie wynika, że dotyczy ono formularza informacyjnego dotyczącego obsługi pożyczki w domu, tego też dotyczy wydana decyzja. Mając powyższe na uwadze należy uznać, iż Prezes Urzędu nie naruszył art. 101 ust. 2 oraz art. 74 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt (a) Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

W tym miejscu odnieść się należy do zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Powód wskazał na brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dowolność w zakresie ustaleń dotyczących praktyki Powoda będącej podstawą Decyzji poprzez uznanie, że poszczególne elementy tej samej praktyki Spółki stanowią odrębne działania rynkowe oraz poprzez uznanie, że konsument został wprowadzony w błąd poprzez brak wskazania kosztu opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej w rubryce formularza informacyjnego „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” pomimo, iż koszty te nie stanowią kosztów pożyczki, a jedynie koszt usług dodatkowych oraz zostały wskazane innym miejscu formularza lub uwzględnione w zawieranej z konsumentem umowie. Jak wyżej wskazano działania powoda stanowią kilka praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wprowadzając ich w błąd. Decyzję stwierdzającą powyższe pozwany wydał po dogłębnej analizie zebranego w postępowaniu administracyjnym materiału dowodowego, a dowody dodatkowo przeprowadzone przez Sąd, jedynie potwierdziły tezy zaprezentowane przez Urząd w uzasadnieniu decyzji.

Mając powyższe na uwadze należy uznać, że Prezes UOKiK co do zasady prawidłowo opisał naruszenia, których dopuścił się powód, co znalazło odzwierciedlenie w pkt I decyzji.

Sąd uznał, że zarzut naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów znajduje potwierdzenie i musi prowadzić do zmiany decyzji w punkcie II.

W myśl art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu wysokości kar, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Jak wynika z cytowanych przepisów nałożenie kary ma charakter fakultatywny, zaś jej wysokość jest uzależniona od wymienionych przesłanek. W niniejszej sprawie Sąd uznał, że nałożenie kary pieniężnej w punkcie II.1 decyzji, na powoda jest uzasadnione wagą naruszonego dobra i interesem publicznym, podzielił więc pogląd Prezesa Urzędu, że zachowanie powoda daje podstawę, by wyciągnąć w stosunku do niego konsekwencje karne - jednakże Sąd nie zgadza się z wysokością kary wymierzonej przez organ antymonopolowy.

Wydając decyzję o nałożeniu kary pieniężnej organ antymonopolowy działa w ramach uznania administracyjnego, biorąc przy tym pod uwagę szereg okoliczności zarówno obciążających jak i łagodzących.

W ocenie Sądu wymienione w uzasadnieniu decyzji okoliczności, które wpłynęły na wymiar kary wskazują, że Prezes zbyt dużą wagę przypisał kwestią możliwych negatywnych konsekwencji praktyki powoda, a za małą wagę przypisał okolicznościom związanym z rzeczywistymi skutkami dokonanych naruszeń.

Dokonując oceny jaka kara finansowa byłaby adekwatna do czynu powoda, zdaniem Sądu należy wziąć pod uwagę społeczną szkodliwość, którą w niniejszej sprawie uznać należy za nieznaczną, zwłaszcza, że postępowanie wyjaśniające zostało wszczęte z urzędu, a nie na podstawie zawiadomień pokrzywdzonych konsumentów. Mimo szerokiego kręgu konsumentów, którzy korzystali z usług powoda, Prezes Urzędu nie przedstawił żadnych skarg składanych przez klientów na działalność przedsiębiorcy. Zdaniem Sądu Urząd powinien przy wymiarze kary mieć na uwadze w szerszym zakresie czynny udział przedsiębiorcy w postępowaniu. Niewątpliwie nie w każdym z prowadzonych przez Urząd postępowań udział przedsiębiorcy w prowadzonej sprawie jest tak znaczny i efektywny jak w niniejszej sprawie. Sąd stoi na stanowisku, że powinno to znaleźć odzwierciedlenie w wydanej decyzji (wymiarze kary). Należy także wskazać, że wielkość powoda na rynku pożyczek, to że jest jednym z większych podmiotów nie oznacza, że wymierzana mu kara ma być szczególnie wysoka. Sąd uwzględnił także fakt, iż powód z dniem 11 marca 2016 roku wprowadził zmiany w systemie udzielania pożyczek z obsługą w domu, dostosowując system do wskazań Urzędu w niniejszej decyzji.

Powyzsza okoliczność praktycznego zaprzestania stosowania niedozwolonych praktyk przez powoda, w tym jego postawa, również zdaniem Sądu powinna zostać wzięta pod uwagę przy określeniu wysokości nałożonej kary.

Powyzsze sprawia, iż w ocenie Sądu nałożona na powoda kara za praktykę opisana w pkt I.1 jest niewspółmiernie wysoka.

Zdaniem Sądu, określona przez pozwanego kara powinna zostać obniżona o 50 %, tj. do kwoty 772225 złotych.

Sąd stoi na stanowisku, że w tak określonej wysokości, kara spełni swoje funkcje, a przede wszystkim funkcję dyscyplinującą, gdyż istnieje potencjalna możliwość jej nałożenia, a więc przedsiębiorca powinien tę okoliczność uwzględnić, jeżeli będzie chciał uchylić się od ustawowego obowiązku udzielania informacji, funkcję represyjną, gdyż nakładana jest za naruszenie ustawowego obowiązku udzielenia informacji, funkcję prewencyjną, gdyż ma zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości i zniechęcić do naruszania prawa zarówno przedsiębiorcę, który nie spełnił obowiązku, jak i innych przedsiębiorców, a także funkcję edukacyjną, gdyż stanowi jeden z elementów uświadamiania przedsiębiorców co do ich ustawowych obowiązków.

Co do punktu II.2 to Sąd uznał, że na podstawie art. 479 § 2 k.p.c. ta część decyzji podlega uchyleniu. Sąd czyniąc to kierował się następującymi przesłankami. W punkcie II.2 decyzji nałożona została na powoda jedna kara pieniężna za dwie praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów określone w jej punkcie I podpunkty 2 i 3.

Sąd nie może zgodzić się z takim sposobem wymierzenia kary. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie przewiduje nakładania jednej kary pieniężnej łącznej czy też zbiorczej za kilka czynów, przepisy nie przewidują ani łączenia kar, ani nie odnoszą do przepisów kodeksu karnego dotyczącego kar łącznych lub wyroków łącznych. Dlatego też Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stoi na stanowisku, że kary powinny być nałożone oddzielnie za każdą praktykę uznaną za naruszającą prawo przez Prezesa Urzędu, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w sentencji decyzji oraz w jej uzasadnieniu (podobnie uzasadnienia w sprawach: XVII AmA 9/16 i XVII AmA 99/14). Wysokość wymierzonej kary należało w uzasadnieniu decyzji poddać analizie pod kątem treści art. 106 ust. 1 pkt 4 i art. 111 ustawy. Odstąpienie od tych czynności spowodowało, że decyzja w pkt II.2 obciążona jest wadą istotną i nieusuwalną w postępowaniu sądowym.

W ocenie Sądu sprawy z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów, w których istnieje możliwość nałożenia kary pieniężnej mają charakter karny w rozumieniu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (EKPC). Powoduje to konieczność respektowania przez Prezesa UOKiK wymogów art. 2 – 3 EKPC. Chodzi więc, między innymi, o zagwarantowanie analogicznego jak w sprawie karnej standardu ochrony praw przedsiębiorcy. W rozpatrywanej

sprawie chodzi o respektowanie analogicznego prawa przedsiębiorcy do obrony jak w prawie karnym (por. Maciej Bernatt – Prawo do rzetelnego procesu w sprawach ochrony konkurencji i regulacji rynku – na tle art. 6 EKPC – Państwo i Prawo 1/2012). Jest dla Sądu oczywistym, że dla zagwarantowania powodowi pełni praw do obrony przed Sądem niezbędne było określenie odrębnej kary pieniężnej za każdy z deliktów administracyjnych przedstawionych w decyzji oraz podanie motywów, którymi kierował się Prezes UOKiK przy ustaleniu wysokości każdej z nich. W związku z tym, że wymogi powyższe nie zostały dochowane, Sąd uchylił sumaryczną karę pieniężną z punktu II.2 decyzji.

Co do punktu II.3 skarżonej decyzji to Sąd w pełni podziela stanowisko zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 lutego 2017 roku, wydanego w sprawie VI ACa 560/16. Zdaniem tego Sądu nie może budzić wątpliwości, że RRSO jest funkcją całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu. Odnosząc to do niniejszej sprawy należy wskazać, że prezentowania nieprawdziwych informacji o całkowitym koszcie opłaty za obsługę w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej, to w konsekwencji podawana przez przedsiębiorcę nieprawdziwa informacja o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania nie mogła być prawidłowa. Jak wcześniej wskazano nie jest trafny zarzut, że wszystkie te zachowania stanowią jeden czyn, jak podniesiono są to zachowania całkowicie odrębne i od siebie niezależne. Jednakże wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania jest wypadkową pozostałych wielkości wpływających na wysokość kredytu, także kosztów za obsługę w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej. Zatem prezentowanie błędnej wysokości całkowitych kosztów pożyczki implikuje również podawanie wadliwie obliczonej RRSO. Mając na względzie, jak wskazał w cytowanym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny istnienie ścisłej współzależności między opisanymi wyżej czynami, konieczne jest wzięcie tej okoliczności pod rozwagę przy wymiarze kary. Skoro w okolicznościach niniejszej sprawy podanie wadliwie obliczonej RRSO jest w istocie następstwem nieprawidłowego niepodawania kosztów obsługi pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej, co prowadzi do wadliwego ustalenia całkowitej kwoty do spłaty pożyczki przez konsumenta, należało nie nakładać kary za ten czyn, jako objęty wymierzona karą za czyny opisane w pkt I.2 i I.3 decyzji. Fakt uchylenia kary w pkt II.2 nie może mieć znaczenia dla uchylenia kary w pkt II.3, gdyż nieprawidłowe wymierzenie kary za delikty opisane w pkt I.2 i I.3 decyzji nie może prowadzić do negatywnych skutków dla przedsiębiorcy.

Mając powyższe rozważania na uwadze Sąd na podstawie art. 479 § 2 k.p.c. uchylił decyzję w punkcie II.3.

Kierując się względami słuszności i brakiem dysproporcji w poniesionych przez strony kosztach Sąd uznał za właściwe znieść wzajemnie między stronami koszty procesu w oparciu o art. 100 k.p.c.. Przepis ten stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności strony za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 k.p.c., promujący uczciwe zachowanie się strony powodowej. Zgodnie art. 100 k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Zdaniem Sądu słusznym jest odstąpienie od ogólnej reguły w zakresie rozliczania kosztów zastępstwa procesowego